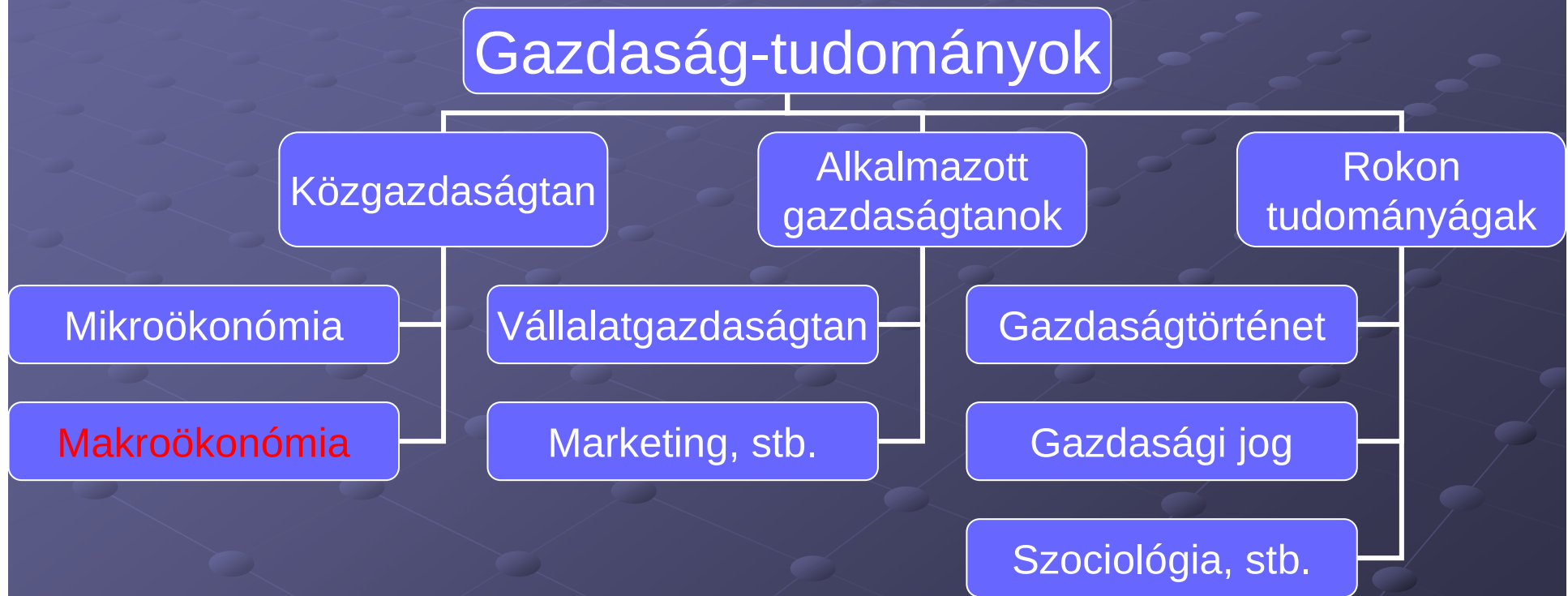

Makroökonómiai alapismeretek

Ingatlanvagyon-értékelő és
közvetítő Szakképzés

A-III. modul

A makroökonómia helye a gazdaság-tudományban

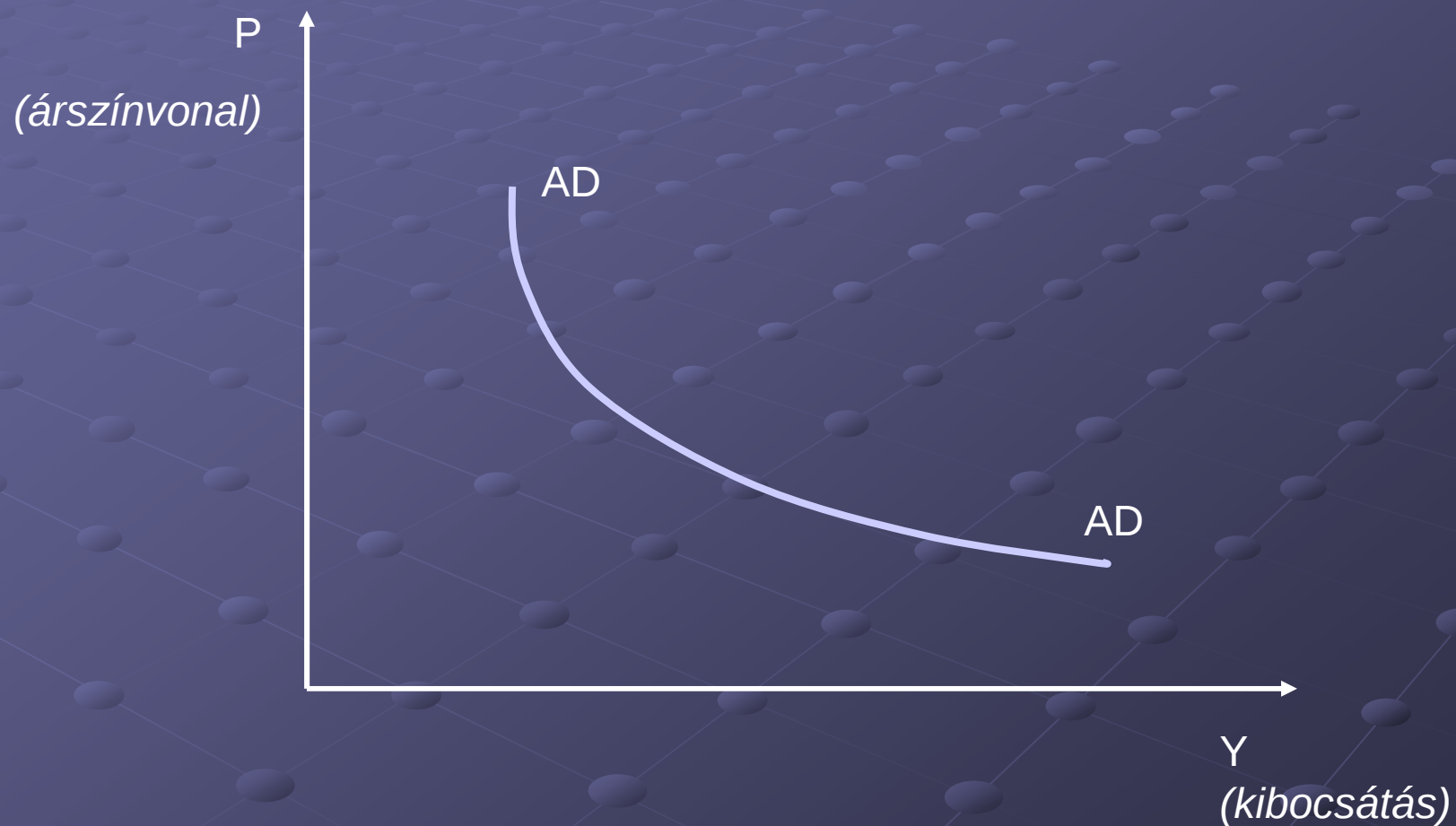
Aggregált kereslet

A gazdaság egészének tervezett összkiadása egy adott időszakban, vagyis az a pénzmennyiség, amelyet a háztartások, a vállalatok és az állam fogyasztásra költenek.

Nagyságát befolyásolják:

- Az árszínvonal,
- A jövedelmek nagysága,
- A jövővel kapcsolatos várakozások,
- Az adók,
- A pénzkínálat.

Aggregált keresleti görbe

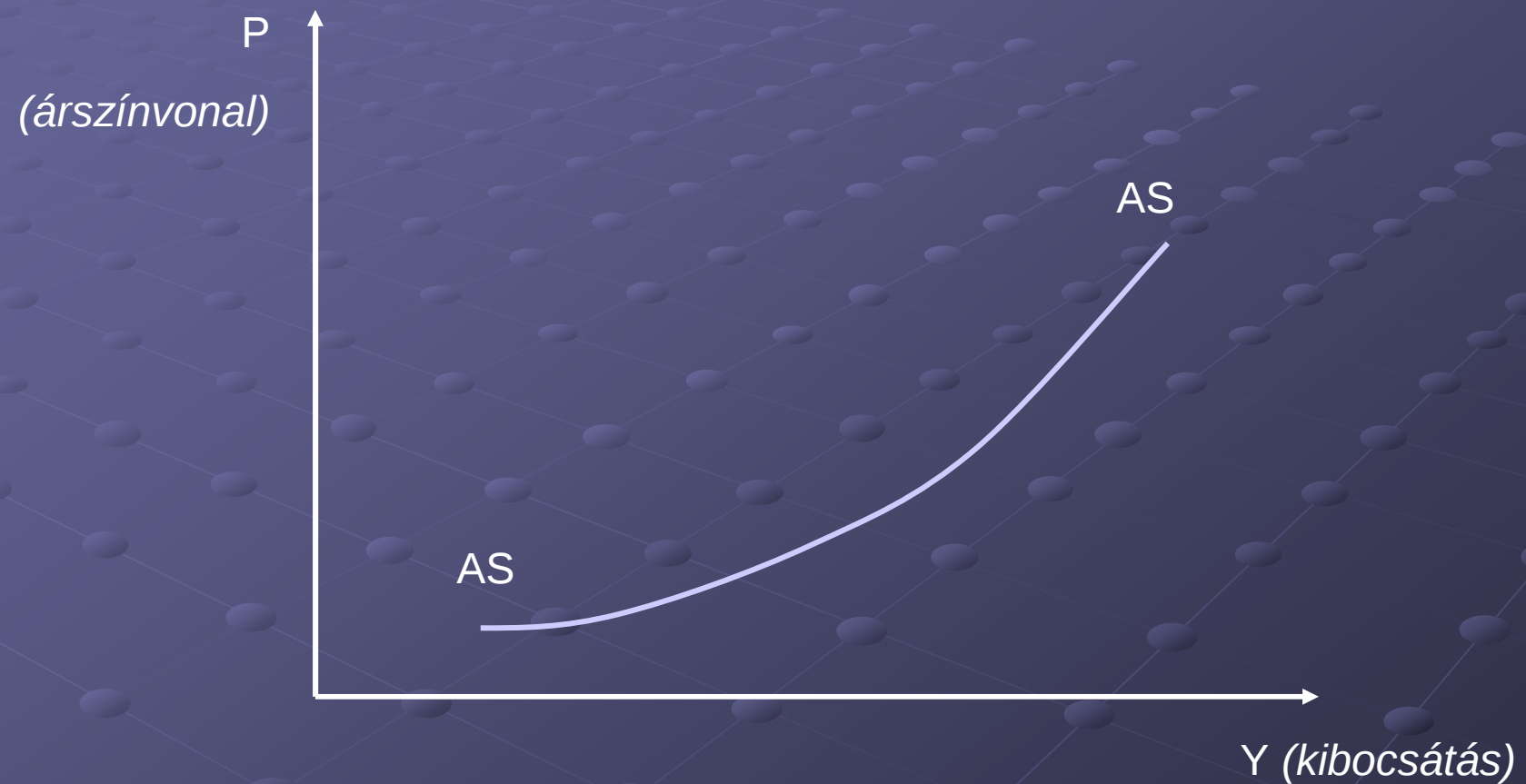
Aggregált kínálat

A kibocsátás olyan mennyisége, melyet a gazdasági szereplők állítanak elő egy időszakban.

Nagyságát befolyásolják:

- A munka- és tőkeráfordítások nagysága (költségek),
- Árak,
- A technológia.

Aggregált kínálati görbe

A kibocsátás (GDP):

A végső felhasználásra kerülő áruk és szolgáltatások értéke (hozzáadott érték).

Jele: Y

GDP meghatározása: *(Termék oldalról)*

$$Y = C + I + G + X - M$$

C – fogyasztási javak

I – beruházási javak

G – kormányzati kiadások

X – export

M – import

GDP meghatározása: *(Jövedelem oldalról)*

$$Y = W + P + T + A$$

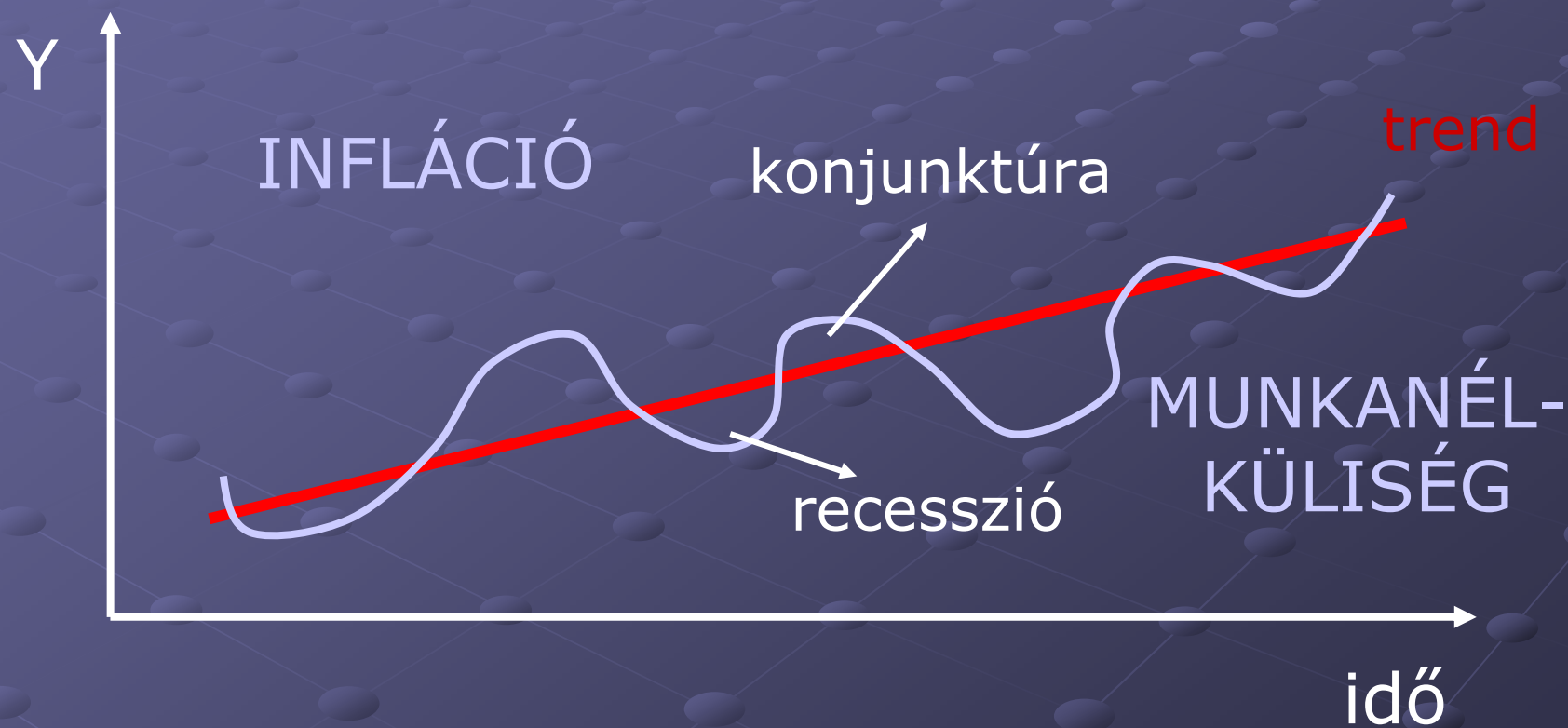
W – bérjövedelmek

P – vállalkozók profitja

T – adók

A – amortizáció

Konjunktúra szabályozás:

A makroökonómia fő céljai és eszközei

Célok:	Eszközök:
Magas kibocsátás , gyors növekedés.	Költségvetési politika
Magas szintű foglalkoztatottság .	Monetáris politika
Árszínvonal -stabilitás.	Jövedelempolitika
Külgazdasági mérleg egyensúlya, árfolyamstabilitás.	Külgazdasági politika

A költségvetési (fiskális) politika

Az aggregált keresletre való hatás szerint:

- **Expanziós** és
- **Restrikciós** költségvetési politika.

Eszközeit tekintve:

- **Automatikus stabilizátorok** és
- **Diszkrecionális eszközök.**

Maga a költségvetés lehet:

- **Egyensúlyban,**
- **Deficites** vagy
- **Szufficites.**

Automatikus stabilizátorok

- Automatikus változások az adóbevételekben,
- Munkanélküli segélyek,
- Más jóléti transzferek.

Diszkrecionális költségvetési politika

- Közmunka programok,
- Közzszolgálat-foglalkoztatási programok,
- Transzferkiadási programok,
- Adókulcsok (ill. az adórendszer egyes elemeinek) megváltoztatása.

A munkapiaci kínálat

A munkanélküliség mérése

Munkanélküliségi ráta [%]:

Munkanélküliek száma [fő]

Aktív népesség [fő]

A munkanélküliség okai 1.

Önkéntes:

A kialakult piaci reálbérszínvonal mellett nem hajlandók munkát vállalni, megélhetésüket más forrásból finanszírozzák.

A munkanélküliség okai 2.

Kényszerű:

A rugalmatlan bérek nem tisztítják meg a munkapiacot, így a kereslet csökkenésekor a kínálat nem alkalmazkodik, azaz munkanélküliség alakul ki.

(John Maynard Keynes)

A munkanélküliség fajtái

1. **Frikciós** (átmeneti, „súrlódásos”)
2. **Strukturális**
3. **Ciklikus** (konjunkturális)

Okun törvénye

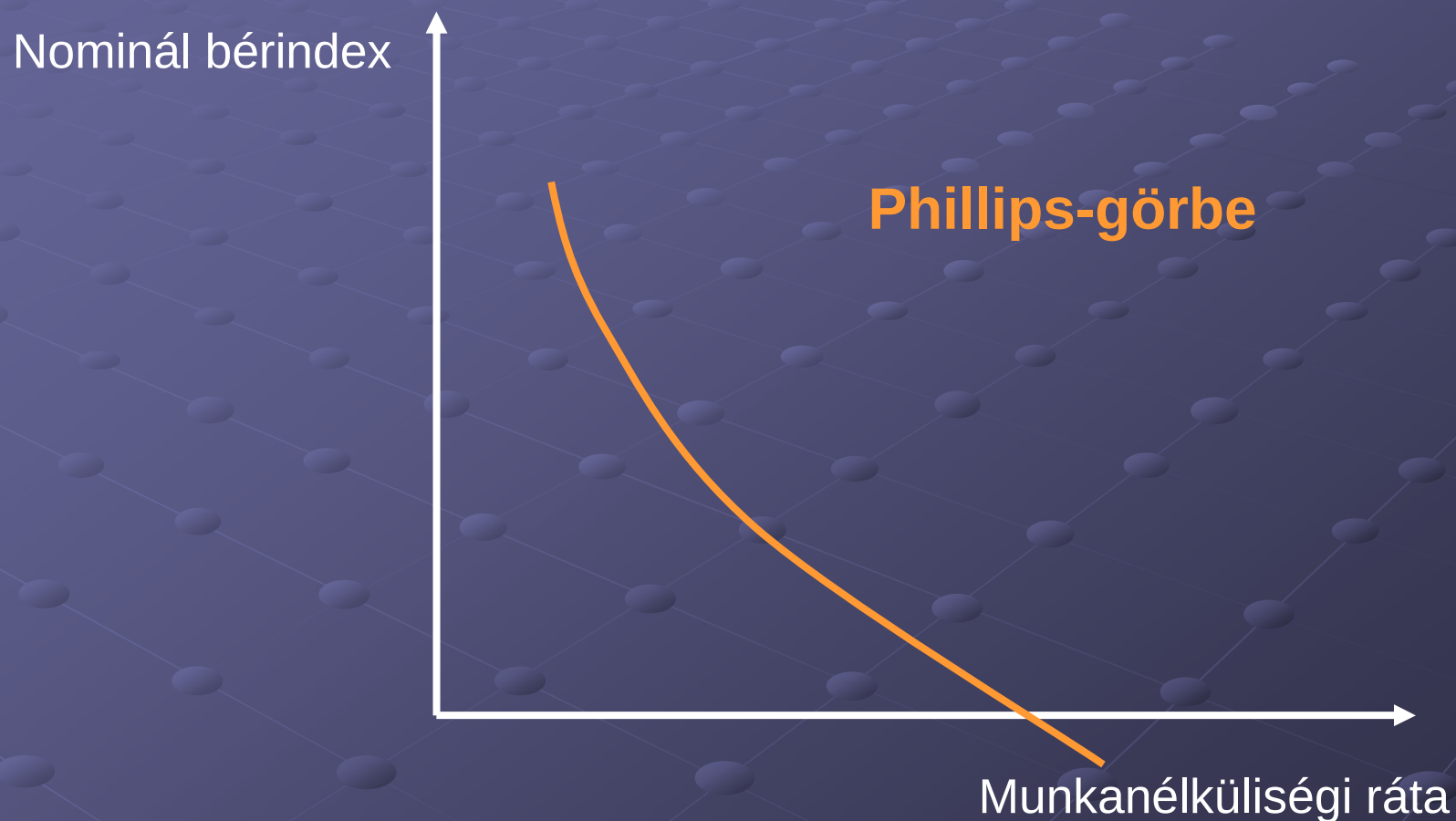
A reál GNP-nek a potenciális szinthez képest minden 1%-os csökkenése a munkanélküliségi ráta 0,5%-os emelkedésével jár, azaz a munkanélküliségi ráta 1%-os csökkentéséhez kb. 2%-os gazdasági növekedés szükséges.

A munkanélküliség természetes rátája

Az a munkanélküliség, mely mellett az infláció stabil. A foglalkoztatottság legmagasabb fenntartható szintjét jelenti.

Értéke nem lehet nulla, mert a frikciós és a strukturális munkanélküliség nem küszöbölhető ki.

Az infláció és a munkanélküliség kapcsolata

A foglalkoztatáspolitikai eszközök

1. **Passzív munkaerő-politika:**

- A munkakínálat csökkentése a munkaerő egy részének a piacról való kivonásával (pl.: oktatási rendszer módosítása, sorozásos hadsereg, stb.),
- A munkanélküliség „szétterítése” a dolgozók között (pl.: munkaidő csökkentése).

A foglalkoztatáspolitikai eszközök

2. **Aktív munkaerő-politika:**

- Munkakereslet növelése (pl.: munkahely-teremtő támogatások),
- Képzések, átképzések, stb. támogatása,
- Munkaerő-közvetítés.

A foglalkoztatáspolitikai eszközök

3. A munkanélküliség következményeinek enyhítése:

- Munkanélküli-segélyek,
- Egyéb támogatások (pl.: jövedelempótló támogatás),
- Társadalmi szolidaritás erősítése.

A pénz szerepe a gazdaságban:

Közgazdasági értelemben a pénz egyfajta áruként fogható fel:

- ❖ van kereslete
- ❖ van kínálata
- ❖ van ára (kamatláb)

A monetáris politika eszközei

1. (Refinanszírozási) kamatláb-politika:

A kamatláb (rediszkontláb) emelése csökkenti a kereskedelmi bankok által hitelként kihelyezhető összeget, azaz szűkíti a pénzkínálatot és fordítva.

A monetáris politika eszközei

2. Kötelező tartalékráta:

A tartalékráta emelése csökkenti a kereskedelmi bankok által hitelként kihelyezhető összeget, azaz szűkíti a pénzkínálatot és fordítva.

A monetáris politika eszközei

3. Nyíltpiaci műveletek

Értékpapírok, deviza, nemesfémek, stb. eladását, vagy vásárlását jelenti a jegybank által. Ha a jegybank vásárol, akkor bővül a pénzkínálat és fordítva.

A megtakarítások és a beruházások kapcsolata:

$$S + S_{\dot{A}} + S_K = I$$

S – megtakarítások

$S_{\dot{A}}$ – állam megtakarítási pozíciója
(költségvetési egyenleg)

S_K – külföld megtakarítási pozíciója
(folyó fizetési mérleg egyenlege)

I - beruházások

Az infláció:

Tartós – nem a technikai fejlődésből eredő
– árszínvonal emelkedés.

Az infláció mérése (1)

CPI (fogyasztói árindex):

$$\frac{\text{Vizsgált évi fogyasztói kosár értéke}}{\text{Bázisévi kosár értéke}}$$

Az infláció mérése (2)

Inflációs ráta [%]:

$$\frac{\text{CPI(idén)} - \text{CPI (tavaly)}}{\text{CPI (tavaly)}} \times 100$$

Az infláció fokozatai

- **Kúszó infláció:**

Az árszínvonal folyamatosan, mérsékelten nő.
(egyszámjegyű infláció),

- **Vágtató infláció:**

Gyors ütemben növekvő (két-háromszámjegyű) infláció,

- **Hiperinfláció:**

Lsd. Magyarországon 1945-46-ban, mikor közel két év alatt 10^{27} -en nagyságrendű infláció zajlott le.

Az infláció okai: *(Keresleti infláció)*

● Árinfláció:

Ha megnő a fogyasztás (C), vagy a beruházások (I), vagy a kormányzati kiadások (G), akkor megnő az összkereslet, ami inflációt okoz.

● Pénzinfláció:

Ha nő a forgalomban lévő pénz-
mennyiség, az inflációt okoz.

Az infláció okai: (*Kínálati infláció*)

Ha nő a bérszínvonal, az árszínvonal emelkedést idéz elő („ár-bér spirál”).

Az infláció hatásai:

- Inflációs profit,
- Nőnek a költségvetés kamatkiadásai,
- Kiszámíthatatlanság problémája,
- Kiegyenlítetlenség problémája,
- A gazdasági szereplők elbizonytalanodnak,
- „Az infláció megszüli saját magát”,
- Menüköltség,
- Inflációs várakozások hatása,
- Összetétel csapdája.

Ajánlott irodalom:

Robert E. Hall – John B. Taylor:

Makroökonómia

(KJK-Kerszöv Kiadó, 2003)

P.A. Samuelson – W.D. Nordhaus:

Közgazdaságtan

(KJK-Kerszöv Kiadó, 2003)

Ajánlott irodalom:

A.L. Dancs – Molnár J.:

**Magyar-angol Közgazdasági
fogalom- és példatár**

(Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó,
1997)